

“ การพัฒนาตำราภาคปฏิบัติการพยาบาล ”

ครั้งที่ 1/2563

รองศาสตราจารย์.ดร.ปรางทิพย์ ฉายพุทธ วิทยาการ
ผู้ช่วยอาจารย์ภิญญาพัชญ์ กิตติ์ธัญญ์ธรรมา ผู้ลิขิต

ภาควิชาการพยาบาลศาสตร์ จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เรื่อง การพัฒนาตำราภาคปฏิบัติการพยาบาล โดย รองศาสตราจารย์.ดร.ปรางทิพย์ ฉายพุทธ ในวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2563 เวลา 10.00-11.00 น. ณ ห้อง 704 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล พื้นที่บางกอกน้อย รายละเอียดโดยสรุปดังนี้

การปฏิบัติการพยาบาลศาสตร์เป็นการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุแบบองค์รวมที่มีปัญหาสุขภาพในระบบต่างๆที่ได้รับการรักษาด้วยการผ่าตัด การตรวจรักษาด้วยเทคโนโลยีขั้นสูงในระยะเฉียบพลัน วิกฤต เรื้อรังทั้งในระยะก่อนและหลังผ่าตัด โดยบูรณาการงานวิจัยและหลักฐานเชิงประจักษ์มาใช้ในการเสริมสร้างสุขภาพ การป้องกัน ควบคุมปัญหาสุขภาพที่คุกคาม รวมถึงการฟื้นฟูสุขภาพ เพื่อมุ่งเสริมสร้างศักยภาพในการดูแลตนเอง ให้การพยาบาลโดยคำนึงถึงสิทธิและศักดิ์ศรีผู้ป่วย คุณธรรมและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ เพื่อให้ได้อัตลักษณ์ของบัณฑิตตามต้องการ จึงได้มีโครงการจัดทำตำราภาคปฏิบัติการพยาบาลเชิงพฤติกรรมตาม Outcome base education (OBE) สอดคล้องกับ Program Learning Outcomes (PLOs) และ Course-level learning outcomes: CLOs ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

วัตถุประสงค์ของรายวิชาการปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุทางศัลยกรรม (Course Objectives)

1. ประเมินปัญหา และผลกระทบทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและจิตวิญญาณแบบองค์รวมของผู้ใหญ่และผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพในระบบต่างๆที่ได้รับการรักษาด้วยการผ่าตัดและการตรวจรักษาด้วยเทคโนโลยีขั้นสูงในระยะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง ทั้งในระยะก่อนและหลังผ่าตัดได้ถูกต้องและครบถ้วน
2. วิเคราะห์ และวินิจฉัยปัญหาทางการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพในระบบต่างๆที่ได้รับการรักษาด้วยการผ่าตัดและการตรวจรักษาด้วยเทคโนโลยีขั้นสูงในระยะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง ทั้งในระยะก่อนและหลังผ่าตัดได้ถูกต้อง ครบถ้วน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ
3. วางแผนและให้การพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพในระบบต่างๆที่ได้รับการรักษาด้วยการผ่าตัดและการตรวจรักษาด้วยเทคโนโลยีขั้นสูงในระยะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง ทั้งในระยะก่อนและหลังผ่าตัดแบบองค์รวมพร้อมระบุเหตุผลได้ถูกต้อง โดยบูรณาการงานวิจัยและหลักฐานเชิงประจักษ์ที่สืบค้นข้อมูลด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมมาใช้ในการเสริมสร้างสุขภาพ การป้องกัน การแก้ไขปัญหาที่คุกคามสุขภาพ และการฟื้นฟูสุขภาพ เพื่อมุ่งเสริมสร้างศักยภาพการดูแลตนเอง
4. ปฏิบัติการพยาบาลแก่ผู้ใหญ่และผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพในระบบต่างๆที่ได้รับการรักษาด้วยการผ่าตัดและการตรวจรักษาด้วยเทคโนโลยีขั้นสูงในระยะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง ทั้งในระยะก่อนและหลังผ่าตัดแบบองค์รวมโดยคำนึงถึงความปลอดภัย สิทธิและศักดิ์ศรีผู้ป่วย คุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ

5. วางแผนการจำหน่าย ให้คำแนะนำการปฏิบัติตัวแก่ผู้ใหญ่และผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพในระบบต่างๆที่ได้รับการรักษาด้วยการผ่าตัดและการตรวจรักษาด้วยเทคโนโลยีขั้นสูงในระยะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง ทั้งในระยะก่อนและหลังผ่าตัดและครอบครัว เพื่อการดูแลต่อเนื่อง โดยมุ่งเสริมสร้างศักยภาพการดูแลตนเองได้ถูกต้อง

6. ประเมินและติดตามผลลัพธ์ทางการพยาบาลที่ให้แก่ผู้ใหญ่และผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพในระบบต่างๆที่ได้รับการรักษาด้วยการผ่าตัดและการตรวจรักษาด้วยเทคโนโลยีขั้นสูงในระยะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง ทั้งในระยะก่อนและหลังผ่าตัดได้ถูกต้อง

ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับรายวิชา (Course-level Learning Outcomes: CLOs)

เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนแล้ว นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในรายวิชา สามารถ

1. CLO1 ระบุวิธีการประเมินภาวะสุขภาพของผู้ป่วย จากการซักประวัติ ตรวจร่างกายตามระบบแบบแผนสุขภาพ ๑๑ แบบแผน ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ผลการตรวจวินิจฉัย โดยใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลทางสุขภาพได้ถูกต้องและครบถ้วน (P)

2. CLO2 วิเคราะห์ข้อมูลทางการแพทย์และระบุข้อวินิจฉัยทางการแพทย์ถูกต้องและครบถ้วน (P)

3. CLO3 วางแผนให้การพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพในระบบต่างๆที่ได้รับการรักษาด้วยการผ่าตัดและการตรวจรักษาด้วยเทคโนโลยีขั้นสูงในระยะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง ทั้งในระยะก่อนและหลังผ่าตัดแบบองค์รวมให้ครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณโดยบูรณาการงานวิจัยและหลักฐานเชิงประจักษ์ที่สืบค้นข้อมูลด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมและคำนึงถึงความปลอดภัย สิทธิ และศักดิ์ศรีผู้ป่วย คุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ (P)

4. CLO4 ปฏิบัติการพยาบาลแก่ผู้ใหญ่และผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพในระบบต่างๆที่ได้รับการรักษาด้วยการผ่าตัดและการตรวจรักษาด้วยเทคโนโลยีขั้นสูงในระยะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง ทั้งในระยะก่อนและหลังผ่าตัดแบบองค์รวมได้ถูกต้องตามแผนการพยาบาลที่วางไว้ โดยคำนึงถึงความปลอดภัย สิทธิ และศักดิ์ศรีผู้ป่วย คุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ (P)

5. CLO5 ให้คำแนะนำการปฏิบัติตัวเพื่อเสริมสร้างสุขภาพ ป้องกัน แก้ไขปัญหา และฟื้นฟูสภาพแก่ผู้ใหญ่และผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพในระบบต่างๆที่ได้รับการรักษาด้วยการผ่าตัดและการตรวจรักษาด้วยเทคโนโลยีขั้นสูงในระยะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง ทั้งในระยะก่อนและหลังผ่าตัดแบบองค์รวม โดยบูรณาการงานวิจัยและหลักฐานเชิงประจักษ์ที่สืบค้นข้อมูลด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมได้ถูกต้อง (P)

6. CLO6 ประเมิน ติดตามและระบุผลลัพธ์ทางการพยาบาลที่ให้แก่ผู้ใหญ่และผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพในระบบต่างๆที่ได้รับการรักษาด้วยการผ่าตัดและการตรวจรักษาด้วยเทคโนโลยีขั้นสูงในระยะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง ทั้งในระยะก่อนและหลังผ่าตัดได้ถูกต้อง (P)

กระบวนการเขียนตำรานั้นต้องมียุทธศาสตร์ความรู้ทั้งที่เป็นความรู้สั่งสมจากประสบการณ์หรือที่เรียกว่าความรู้ที่ฝังลึกในตัวผู้เขียน (Tacit knowledge) และความรู้ในเชิง ทฤษฎีหรือความรู้ที่เปิดเผยแล้ว (Explicit knowledge) ซึ่ง เป็นความรู้เชิงประจักษ์ที่เป็นแนวคิด ทฤษฎีหลักการ หรือ ผลงานวิจัย ที่ได้รับการพิสูจน์ และเป็นที่ยอมรับมาใช้ประกอบการเขียนตำรา มีรายละเอียดดังนี้

1. การเลือกหัวข้อเรื่อง (Title) ให้สอดคล้องกับทักษะทางการปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุทางศัลยกรรมในตำราตาม OBE ที่สอดคล้องกับ PLOs และ CLOs

2. การระดมสมอง (Brain storming) เพื่อให้ได้วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องการวัด แบบประเมินที่มีมาตรฐาน เนื้อหาและประเด็นสำคัญที่สอดคล้องกับ PLOs และ CLOs

3. การวางโครงสร้างของตำรา (Organizing and shaping) เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงของเนื้อหาสอดคล้องกับภาพประกอบ และสามารถวัดและประเมินผลได้

4. หลักการเขียนตำราที่เป็นมาตรฐาน

5. รายละเอียดเนื้อหาในแต่ละหัวข้อ

ในการจัดทำตำราภาคปฏิบัติ ภาควิชาการพยาบาลศัลยศาสตร์มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักศึกษามีทักษะการปฏิบัติการพยาบาลและมีแบบวัดการปฏิบัติการพยาบาลทั้งทักษะทั่วไปทางศัลยกรรมและทักษะเฉพาะการปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุทางศัลยกรรม บูรณางานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 1 เรื่องมาใช้ประกอบการเขียนตำรา เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติและเตรียมความพร้อมก่อนฝึกปฏิบัติจริงบนหอผู้ป่วย โดยมีเนื้อหาในการจัดทำตำรา ดังนี้

1. การฝึกทักษะทางการปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุทางศัลยกรรมในตำราตาม OBE ที่สอดคล้องกับ PLOs และ CLOsที่กำหนด

2. แบบวัดทักษะการปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุทางศัลยกรรม

3. การวิเคราะห์และวินิจฉัยปัญหาทางการพยาบาลที่ถูกต้องครบถ้วนทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคมและจิตวิญญาณ

4. การวางแผนการพยาบาลได้อย่างถูกต้อง

5. การปฏิบัติการพยาบาลตามขั้นตอน

6. การประเมิน การติดตามปัญหาและการประเมิน Psychomotor skills

7. การใช้ self-examination เพื่อประเมินว่านักศึกษามีความรู้ก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติ

การกำหนดลำดับหัวข้อ/การจัดทำรูปเล่ม โดยเบื้องต้น พิจารณาตาม CLO/วิธีการการสอน/วิธีวัดประเมินผล โดยมีลำดับดังนี้

1. ชื่อหัวข้อ

2. วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

3. บทนำ

4. เนื้อหา

5. ข้อบ่งชี้

6. Nursing process

7. อุปกรณ์ที่ใช้

8. ขั้นตอนการปฏิบัติการพยาบาล

9. การประเมินผล

10. การประเมินผล

ประโยชน์ที่ได้จากการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เรื่อง การพัฒนาตำราภาคปฏิบัติการพยาบาล ด้านการดำเนินงานเกี่ยวข้องกับการขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ โดย รศ.ดร.ปรางทิพย์ ฉายพุทธ ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำตำราทางการพยาบาล ขั้นตอนการจัดทำ รูปแบบตำรา โดยมีปัจจัยที่เอื้ออำนวยให้เกิดการพัฒนาตำราภาคปฏิบัติ คือ

1.การระดมความคิด เพื่อให้เกิดการจัดทำตำรา โดยมีวิทยากรที่รอบรู้และเชี่ยวชาญเรื่องการทำตำรา ที่ได้มาตรฐานเป็นผู้นำในการจัดทำโครงการตำรา

2. การมีกรอบ/รูปแบบการเขียน และวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน แจกจ่ายให้ผู้เขียนตำราทุกท่านได้ปฏิบัติตาม

3.การกำหนดแผนการเขียนตำราและการติดตามงานให้เป็นไปตามที่กำหนด

4.นำเนื้อหาของแต่ละหัวข้อมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการประชุมเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์เป็นตัวอย่าง ในการเขียนหัวข้อ/ทักษะต่อไปได้อย่างสอดคล้องกับต้นฉบับ

อาจารย์ในภาควิชาฯ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาการทำตำราและนำไปเขียนตำราภาคปฏิบัติการพยาบาล ตามหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย